

PONIEDZIAŁEK 31 Stycznia 1848 roku

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień i godzina	Bar. do 0° R. w mbar. paryż.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psychromet.	Wiatr	Stan atmosfery	Zjawiska powietrzne i ruchy węgla.
28 0 27	10. 16	-17.	00	40	Wschodni słaby	Pogoda
2 2	10. 18	-11.	80	08	W Pn W chłodni mocny	"
11 11	10. 81	16.	10	25	W s h dui	"

Wiadomości zagraniczne.

— Paryż 22 Stycznia. —

Nowe prawo przeciwko przedniości urzędów, które minister sprawiedliwości przedłożył izbom, brzmi w sposób następujący: „1. Wszelkie umowy, układy i przyrzeczenia, które w jakikolwiek sposób mają na celu nabywać urząd publiczny lub posadę urzędnika postawić w stanie wakującym czy to przez dobrowolne odstąpienie, czy w inny sposób są uważane za nieważne i niebyle. Zaszło zaś pod tym względem wynagrodzenia lub wyłaty, mają być zwrócone właścicielowi 2 każdy urzędnik, któryby się powazył urząd swój odstąpić za pieniądze, utraci tenże urząd, a razem i prawo do zasłużonej pensyi, chociażby takowa już mu się należała według lat zapisanych w księgach. Również i ten któryby takowym sposobem urząd jakikolwiek nabył się starał, będąc nawet już przy urzędzie, utraci takowy. Oprócz tego obiedwie strony podlegają karze pieniężnej, wyrównywającej summie objętej bezprawnymi układami 3 Wynikające z tego wyroki mają być ogłoszone w każdym przypadku przez sądy cywilne czy to wskutek zaskarżenia prywatnego lub urzędowego. 4 Co do adwokatów sądu kassacyjnego, tudzież notaryuszów, pełnomocników, pisarzy i służących, wksłarzy, maklerów i t. p. prawo z 28 kwietnia 1816 pozostaje w swój działalności, według którego za zezwoleniem króla mogą sobie wybierać następców w swoich urzędach.”

Słychać, że do ministerium spraw zagranicznych przyszły ważne depesze, których treścią jest ta wiadomość, że we wschodnich częściach państwaOTTOMAŃSKIEGO, a mianowicie w Libanon, nowe wybuchły niepokój pomiędzy chrześcianami a Turkami.

Jeden z najczynniejszych współpracowników *Dziennika Sporów*, pan Chevalier, w skutek listu swego na rzecz p. Michelet, odstąpić miał od redakcyi powyższego dziennika.

Kardynał Lucquet, biskup w Hesebon, którego jak wieść niesie, papież wysłał w celu pogodzenia nieszaków religijnych w Szwajcaryi, przejeżdżał d. 16 b. m. przez Lyon do Berna, Jest on rodowitym francuzem.

— Londyn 21 Stycznia. —

Dziennik *Globe* utrzymuje, że podatek od dochodów, który oznaczony był na trzy lata, kończąc się z dniem 5 kwietnia, ma być zażądany na dalsze lat 3 albo i 5, jednakże podział ma być zastosowanym do położenia klas uboższych ludu. Według podań dziennika: *Liverpool courier*, ministrowie mają na celu do wchodowe od rumu z osad angielskich, zrównać z cłem od spirytusów w Anglii fabrykowanych, a to w celu zapobieżenia upadkowi plantacyi cukrowych w Indjach zachodnich.

Deputacya złożona z kupców z Manchester i Liverpool, odbyła wczoraj naradę z lordem John Russel, a to w celu zniesienia lub przynajmniej zmniejszenia cła od herbaty, zład o ile wynikające korzyści nie tylko dotyczą się samego handlu, ale również i dobra ludu, deputowani wymownie starali się dowodzić. Minister nie zaprzeczył słuszności tych żądań, lecz razem dodał, że gdy rzecz ta dotyczy się wprost finansów, zdaje się, że w obecnym czasie, który medozwala w żaden sposób zmniejszenia dochodów; ani myśleć można, ażeby ministrowie przyjęli ten wniosek.

Złożono tu już ze składek prywatnych 18,000 fun. st. na założenie biskupstwa w Hong Cong. Skoro tylko summa dojdzie 20,000 fs., utworzenie biskupstwa tamże, będzie przedłożone rządowi.

Umarł tu Izaak d'Israeli znany autor dzieła: *Curiosities of Literature* w 82 roku swego życia. Syn jego jest członkiem izby niższej.

Śmiertelność w Londynie zawsze jeszcze jest wyższą jak zazwyczaj. W ostatnim tygodniu zmarło to 1457 osób.

Wiadomości najnowsze pod d. 9 listopada z. r. z Przylądka Dobrej Nadziei, brzmią w sposób następujący: Kaffrowie wydali nam wstępna bitwę. Ustawili się na wzrostłym pagórku, ale jazda angielska udeżywszy na nich z impetem, rozbiła i cofnęła ich tłumy w wąwozy, gdzie ma się znajdować wielkie mnóstwo rogatego bydła. Nasi prowadzą tam wojnę dosyć pomyślnie. Ale nie tak się dzieje w Natal. Około 100,000 krajowców usadowiło się na granicy kolonii, a liczba ta powiększa się zbiegami. Dochody nader szczupłe, prawa nie wykonywane.

Sir Henry Joung, mianowany gubernatorem Australii, udał się ztamtąd do Anglii, gdyż nie ma krótszej drogi komunikacyjnej pomiędzy południowym wybrzeżem Afryki a Nową Holandją.

W sklepach kościoła St. Savaour, najstarszego w Londynie, zeszłej nocy powstał pożar, zapewne spowodowany nieostrożnością przy składaniu wczoraj ciała. Dopiero dziś rano ogień odkryto i ugaszono zaledwie w półtorej godziny po odkryciu. Mnóstwo trupów zostało spalonych, inne mocno okopcone. Nie wiadomo jaką szkodę poniósł sam kościół.

Z Manchester piszą, że interesa ożywiły się, że ważne obstalunki tam przyszły i to pozwoliło-zająć część robotników bez roboty zostających.

— *Szwajcarya.* —

Bern 20 Stycznia. Sejm wkrótce się rozwiąże, a czynności jego, jeżeli jakie szczególne niestąpią wypadki, rozpoczną się w zwykłym zakresie czasu. Wielu posłów radziby już odpocząć. Czynności przeto rządu miejscowego, po rozwiązaniu sejmku staną się tym trudniejsze, że odpowiedzialność większą za sobą pociągając będą. Twierdzą niektórzy że rząd miejscowy drogą urzędową zakomunikował rządowi Francji nutę, o złożenie z urzędu p. Bois le Comte.

Deputowani kantonów naradzali się nad projektem amnestyi, zdaje się, że jeszcze przed rozwiązaniem narad, takowa większością głosów będzie przyjęta, a naówczas niewątpliwie nastąpi ogólne ulaskawienie.

— *Rzym 15 Stycznia.* —

Kardynał Francesco Massimo, minister budowy umarł tu nagle d. 11 b. m. w 42 roku swego życia. Znajdował się owego dnia w wieczór u kardynała Ferretti, gdzie odbywała się rada ministrów. Gdy począł rozmawiać o przedmiotach tejże, uczuł gwałtowny ból żołądka i zemdał. Po chwili przyszedł był do siebie, i gdy mu radzono by się udał do domu, nie usłuchał tej rady, mówiąc, iż czuje się w stanie odczytania swojego wniosku. Po skończeniu sessyi udał się do domu, ale zaledwie w pałacu swoim stanął, padł na ziemię i skonał.

Gazeta powsz. donosi, że według listów z Neapolu pod d. 11 stycznia, w Messynie d. 6 i 8 b. m. przyszło do zaburzeń, którym zapewne wojsko musiało położyć koniec. Również w Cataniae były niespokojności. Listy pod d. 15 z Neapolu zapewniają, że i w Palermo okazał się nieporządek. Z Neapolu wysłano wojsko na okrętach do Sycylii. Zapewniają, że w czasie wybuchu krwawego w Messynie, żandarmerya i część wojska garnizonującego pobrała się z progresistami. Wołauc: „Wivat Pius IX, wivat konstytucya.“

— *Florencya 14 Stycznia.* —

(G. P.) Dr. Roberto Berlinghieri którego tu uważano jako jednego z pierwszych przywódców zaburzeń w Livorno, ogłosił w Alba pod d. 11 t. m. protestacyą w której oświadcza przed Bogiem i ludźmi, że on w żadnym sposobie nie miał w takowych nadużyciach udziału. Za dowód przytacza że w czasie zaszłych niepokojów wcale w Livorno się nie znajdował. Z rozpoczętych inkwizycyj pokaże się ile tenże jest winnym. Imiona aresztowanych

w Livorno nie są dotąd ogłoszone drukiem. Tu w Florencyi podobnież wiele uwieziono osób o czym jednakże pisana radykalnie z szczególniejszą wspominającą obojętnością. Większa część uwiezionych składa się z bohaterów kawiarni Ferruccio, która od niejakiego czasu była siedliskiem wszystkich głów niespokojnych w Florencyi. Wszyscy rozsądni i spokojni mieszkańcy tego miasta cieszyć się będą, że te bezrozumne nadużycia już wzięły koniec.

— *E g i p t.* —

Triest 19go stycznia. Ostatnie wiadomości z Egiptu donoszą o słabości wieckróla. Dziś jednak tém większy interes przywiazanym jest do jego osoby, iż całą swą ambicję zwrócił na podniesienie w końcu swego zawodu i życia, cywilizacyi dla kraju swego. I tak, projekt budowy kanału przez między-morze Suez zyskł w nim prawdziwą pomoc i podporę najważniejszą; zwykł on oświadczać, że życie swe poświęcał ciągle dla dobra Egiptu, tém wielkiem dziełem uwieńczyć postanowił. W istocie, stary pasza udzielił wszelkiej pomocy inżynierom francuzkim, którzy tutaj przybyli i rozdzieleni na trzy oddziały zajmowali się robotami to na brzegach, to w środku kraju; dla obrony dał im straż z żołnierzy artyleryi a dla wygody bezpłatnie dromaderów z przewodnikami. W końcu tego miesiąca, inżynierowie Francyi, Anglii i Austrii zbiorą się w Ni-mes i ztamtąd odpłyną do Egiptu dla stanowczego porozumienia się co do poprowadzenia kanału, rozkładu robót i t. p. Dotąd prace przygotowawcze jak najpomysłniej poprowadzonymi zostały. Rząd francuzki objawił w ostatnich czasach sympatyę dla tego dzieła, pozwalając radzie handlowej Marsylii przyczynić się do niego swemi funduszami. Żąd w przyszłym tygodniu wyjeżdża naczelnik inżynierów austriackich, radca Negrelli.

JENA i AUERSTAEDT.

Z historyi Konsulatu i Cesarstwa.

(przez Thiersa).

(Ciąg dalszy.)

Lannes, w wylaniu nie pochlebstwa ale radości, bo sam zadowolonym będąc pragnął żeby i pan jego był nim także, Lannes napisał do Napoleona: — Najjaśniejszy panie, twoi żołnierze wołają: Niech żyje Cesarz Zachodu! mamyż pod tym tytułem od-tąd listy nasze adresować? (1) —

(1) Przytaczamy dwa listy marszałka Lannes, z których poznać można duch wojska francuzkiego w owym czasie; posłużyć też one mogą do nadania prawdziwej cechy tym niezwyčajnym wypadkom.

Marszałek Lannes do J. C. M. Cesarza.

Szczecin, 2 listopada 1806.

Najjaśniejszy Panie, odebrałem list Waszój Cesarzkiej Mości którym zaszczycić mię raczyłeś; niepodobna mi wypowiedzieć jaką napelniał mnie radością. Niczego tak nie pragnę na świecie jak pewności, że Wasza Cesarzka Mość wiesz iż czynię wszystko co w mojej mocy dla Jego sławy.

Udzieliłem mojemu korpusowi słowa które

Napoleon nie odpowiadał, a tytuł ten, który wystrzelił że tak rzeknę z zapalu żołnierzy, nie został przybrany. W myśli Napoleona odrzeczonym tylko został. Z wielkości jakie marzył ta tylko jedna nie urzeczywistniła się ani na chwilę nawet. A chociaż nie przybrał tytułu Cesarza Zachodu, posiadał rozległą jego potęgę i państwa. Duma zaś ludzka zarówno tytuł potęgi jak i samą potęgę mituje.

Po zabranii księcia Hohenlohe, pozostawali tylko Blücher z tylną strażą, i korpus księcia Weimarskiego. Ten ostatni przeszedł pod rozkazy generała Vinning, skoro książę Weimarski, przyjąwszy łaskę

Wasza Cesarska Mość raczyłeś mi dla niego napisać. Nie jestem w stanie odmalować Waszjej Cesarzkiej Mości jaką rozkosz zjadł uczuli moi żołnierze. Jedno słowo W. C. Mości czyni żołnierzy szczęśliwymi.

Trzech huzarów zablakało się koło Gratz; nagle ujrzeli się pośród szwadronu nieprzyjacielskiej jazdy. Rzucili się na niego z wymierzoną bronią, mówiąc że go cały pułk otoczył, i że ma natychmiast zsiąść z koni i poddać się. Dowódca owego szwadronu kazał zsiąść z koni i oddać broń, a trzech tych huzarów cały szwadron wzięty przez siebie do niewoli przyprowadzili tutaj.

Pragnąłbym poznać zamiary Waszjej Cesarzkiej Mości, żeby wiedzieć czy mogą dywizję Suchet posunąć do Stargardu a jazdę naprzód. Tym sposobem oszczędziłoby się żywności fortecy Szczecina, której dotąd jeszcze nie ruszyłem. Żołnierzy rozstawiłem w okolicie na kwaterach u mieszkańców.

Dziś rano objechałem całą warownię z generałem Chasseloup; on ją złą znajduje; ja także niemam że wieleby kosztowało postawić ją w stanie obrony. Jeździliśmy też do Damm; pyszna to opozycja naturalna; dojeżdża się do niej tylko groblą na półtorci mili długą, przeciętą najmużej czterdziestu mostami. Myślę że, jeżeli Wasza Cesarska Mość naprzód iść zamierza, tę pozycję niedobytą uczyni.

Zapewniano mnie że król bardzo źle się obszedł z panami co go otaczają a którzy mu wojnę doradzali; że go nigdy jeszcze tak rozgniewanym nie widziano; że im powiedział iż są tory, że go przypawili o utratę korony, że nie ma już innej otuchy jak pojechać do wielkiego Napoleona i spuścić się zupełnie na wspaniałomyślność jego.

Jestem z jak najgłębszym poważaniem i t. d.

Launnes.

Passewalk 1 Listopadu 1806 r.

Najjaśniejszy Panie, miałem honor donieść wczoraj Waszjej Cesarzkiej Mości, o zabraniu 30 armat, 60 jaszczków, tyłuż wozów amunicyjnych, każdy wóz zaprzęgniony w ośm lub dziesięć koni, i 1,500 kanonierów lekkiej artylerji. Za prawdę, Najjaśniejszy Panie, nie widziałem nigdy piękniejszych ludzi jak ci jeńcy. Pyszny to park. Wyprawilem go zład dzisiaj rano prosto do Spandau. Prawie wszyscy owi kanonierowie mają konie i w największym maszerują porządku. Można by ich użyć we Włoszech, gdyby taką była wola Waszjej Cesarzkiej Mości. Przekonany jestem, że dawszy im kilku oficerów mówiących po niemiecku, doskonale by nam służyli. Pragnąłbym żebyś Wasza Cesarska Mość obej-

udzieloną przez Napoleona całemu domowi Saskiemu porzucił armię. Należało więc jeszcze zabrać w niewolę te ostatnie 22 tysiące poczem nie zostałyby ani jednego oddziału wojsk Pruskich od Renu aż po Odrę. Napoleon rozkazał ścigać ich do upadłego, żeby wziąć wszystkich co do nogi.

Launnes rozłożył się w Szczecinie, w celu zajęcia tej ważnej warowni i aby dać wypoczynek piechurom swoim studzonym okropnie. Murat, marszałkowie Bernadotte i Soult wystarczali na ostateczne zniesienie 22 tysięcy Prusaków, wycieńczonych ciągłą pogonią i trudami. Żeby ich wziąć w niewolę, dość było szybkiego pochodu, chyba że zdołaliby dostać się do morza i znaleźli tam podołatkami okrętów ku przewiezieniu się do Pruss Wschodnich. To też Murat w największym pośpiechu udał się na wybrzeże morskie, żeby im nie dać się zbliżyć. Dotarł aż do Stralundu, gdy tymcza-

rzwał ten park toby W. C. M. skłoniło do posłania go do Włoskiego królestwa.

Wielki książę Bergu pisze mi, że spodziewa się dopędzić nieprzyjaciela, to jest wielki korpus księcia Wejmarskiego i Blüchera, z księciem Ponte-Corvo, nie później jak jutro. Już zabrał trochę niewolnika z tyłów kolumny. Stósownie do wiadomości, odwołuję całą lekką jazdę, którą wystąpiłem do Boitzenburga, i cały mój korpus zgromadzę w Szczecinie.

Znaleziono w tej warowni przeszło 200 armat na lawetach, i wiele innych do zmiany, ogromno masy prochu amunicyi i zapasów.

Całą jazdę lekką mojego korpusu posunę na prawy brzeg Odry. Każę zebrać wszystko zboże i mąkę jaka się tylko znajdzie, dla zwiększenia naszych magazynów; każę postawić piekarnie i tyle narobić sucharów ile się da tylko.

Załoga Szczecina obejmowała 6,000 ludzi; kazałem ją odprowadzić do Spandau pod strażą pułku z dywizji Gazan. Generałowi temu jeden już tylko pułk zostaje. Dywizja Suchet dostarczyła także wiele ludzi do odprowadzenia jeńców, tak że mój korpus bardzo tém zeszechuplony.

Jeżeli w Szczecinie znajdzie dosyć materiałów na odzienie żołnierzy, każę im porobić nowe ubiory bo prawie nadzy są. Zajmuję się spisaniem inwentarza wszystkiego co jest w fortecy. Będę miał zaszczyt przesłać go W. C. M.

Tymczasem, upraszam Waszjej Cesarzkiej Mości o jak najspieszniejsze przesłanie mi swoich rozporządzeń. Główna kwatera moja dziś wieczór będzie w Szczecinie.

Kazałem wczoraj ndczytać proklawacę Waszjej Cesarzkiej Mości przed frontem. Ostatnie jego słowa żywo ujęły serce żołnierzy. Wszyscy zaczęli wołać, *Niech żyje Cesarz Zachodu!* Niepodobna mi wystowić ile te dzielne zuchy kochają cię, Najjaśniejszy Panie, i za prawdę, nikt w kochance swój nie jest tak rozniłowany jak oni w osobie swojego Cesarza. Proszę Waszjej Cesarzkiej Mości o uwiadomienie, czy życzy sobie abym na przyszłość depe-
sze moje adresował do Cesarza Zachodu a błagam o to imieniem całego mojego korpusu.

Jestem z najgłębszym poważaniem etc. etc.

Launnes.

sem marszałek Bernadotte, wyszedłszy z okolic Berlina, a marszałek Soult z nad brzegów Elby, spieszyli na północ, żeby nieprzyjaciela weгнаć w sieci jazdy francuskiej. (d. c. n.)

PRZYJECHALI DO KRAKOWA
Od dnia 28 do dnia 29 Stycznia.

Textaris Leopold, z Galicyi.

Wyjechali z Krakowa.

Popiel Hipolit ob., do Galicyi; — Richter, do Polski.

Domiesienia Urzędowe.

Nro 8884.

CESARSKO KRÓLEWSKI

WYDZIAŁ SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI
Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Gdy C. K. Rada Administracyjna postanowieniem z d. 28 Grudnia r. b. N. 7531 uczyniony przez niego Stanisława Twardziewicza legat dla Kaplicy Męki Pańskiej przy kościele XX. Franciszkanów w Krakowie istniejącej w kwocie złp. 300 od której procent ma być użyty na Nabożeństwo za duszę tegoż corocznie odbywać się mające zatwierdziła, przeto C. K. Wydział Spraw Wewnętrznych, czyn ten Testatora do powszechnej wiadomości niniejszym podaje.

Kraków d. 31 Grudnia 1847 r.

Przewodniczący
K. Hozzowski.

Za Sekretarza *Jakubowski.*

Nro 6955 z r. 1847.

CESARSKO KRÓLEWSKI TRYBUNAŁ

Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Na zasadzie Artykułu 12 ustawy Hipotecznej z roku 1814, wzywa mających prawa do spadku po ś. p. Mateuszu Natkańcu pozostałego, składającego się z połowy domu pod L. 103 w gminie VII. Miasta Krakowa położonego, aby takowe w terminie miesiący trzech Trybunałowi przedstawili, w razie bowiem przeciwnym po upływie tego czasu, spadek powyższy Józefowi i Wincentemu Natkańcom synom Mateusza Natkańca przyczynony zostanie.

Kraków d. 20 Października 1847 r.

Sędzia Prezydujący
J. Czernicki.

(2r.)

Z. Sekr. P. *Barzyński.*

L. D. 243.

Archikonfraternia Miłosierdzia i Banku Pobożnego.

W wykonaniu dobroczynnej woli ś. p. Jana Kmiecińskiego Magistra Chirurgii dnia 26 Lutego 1837 w Krakowie zmarłego, który testamentem przez b. Senat Rządzący dnia 3 Kwietnia 1838 roku Nro 6815 D. G. S. zatwierdzonym, procent coroczny od całego swego majątku spieniężonego, na posagi dla ubogich córek i sierot Miasta Krakowa za mąż idących przeznaczył, Archikonfraternia stosownie do ustawy fundusz ten urządzającej, zawiadomia niniejszym Publiczność, iż w dniu 26 Lutego 1848 jako rocznicy

zgonu tego Dobroczyncy, po odbytem żałobnym nabożeństwie za duszę Jego w kościele Bożego Ciała na Kazimierzu, odbędzie się losowanie posagów między kandydatkami, w ciągu roku po ten dzień, w teje samej parafii względem małżeństwa połączonemi.

Chcące zatem korzystać z zapisu tego winne będą swe prośby podać na piśmie na ręce właściwych Wizytatorów Gmin najdalej do dnia 1 Lutego 1848 roku i założyć następujące dowody: 1) Pochodzenie z rodziców mieszkańców Miasta Krakowa; 2) stan obóztwa i dobrych obyczajów; 3) wejście w śluby małżeńskie lub ogłoszonych zapowiedzi w zakresie od 26 Lutego 1847 roku do tegoż dnia imiesięca 1848 roku w parafii Bożego Ciała na Kazimierzu; 4) świadectwo Kantoru służących dobre sprawowanie się dowodzące, lub że w służbach nie byli, a oprócz tego w ostatnim przypadku świadectwo 2-oh obywateli osiadłych, wiary godnych, przekonywające, że w domu rodziców lub krewnych były przykładne w pracy i dobrych obyczajów.

Kraków dnia 7 Stycznia 1848 r.

Starszy Archikonfrateroni

Bartynowski.

Strzelbicki

(3r.)

Nro 1016.

Obwieszczenie.

Ces. Król. Ekonomia Prądniaka ogłasza niniejszym iż w gmachu urzędowym nad Wisłą przy składowach opalowych Skarbowych tutaj w Krakowie położonym, przez publiczną Licytacją na dniu 3 Lutego r. b. w godzinach przedpołudniowych odbyć się mającą, sprzedane będą sześć N. 6 sztuk starych Galarów już do spławu użytemi być niemogących, przeto się chce kupić mających na dzień wspomniany zaprasza.

Kraków dnia 15 Stycznia 1848 r.

Darowski.

W dniu 4 Lutego 1848 r. o godzinie 11 przed południem na Targu Bydła rogatego w Krakowie przy Wesolój istniejącym sprzedane będą przez publiczną licytacją w drodze Execucyi Sądowej zajęte krowy zaś w dniu 8 Lutego r. b. o godzinie 10 z rana na placu właściwym przed Sukienicami w Rynku Głównym M. Krakowa sprzedane będą publicznie obrzy, stolarszczyzna i różne sprzęty domowe. O czém chce licytowania mających zawiadomiam.

Kraków dnia 27 Stycznia 1848 r.

Ignacy Piekarski. C. K. R. S.